

Aan de Staatsecretaris van Justitie en Veiligheid

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Tussenevaluatie Wet herziening partneralimentatie

Datum
24 oktober 2025

Onze referentie
6851870

Bijlage(n)
4

1. Aanleiding

- In opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) is het onderzoeksrapport '*Evaluatie Wet herziening partneralimentatie. Tussenevaluatie: evaluatiekader, nul-en tussenmeting*' (bijlage 1) uitgevoerd door Regioplan, in samenwerking met dr. mr. Naomi Spalter.
- Het onderzoek is op 18 september 2025 aan het WODC opgeleverd. Het WODC publiceert onderzoeksrapporten (uiterlijk) zes weken nadat deze door het WODC zijn geaccepteerd en aan DWJZ zijn aangeboden (24 september 2025). Dit onderzoek zal op 4 november 2025 worden gepubliceerd. Op die datum zal, zoals te doen gebruikelijk, het onderzoek ook aan de TK en EK worden aangeboden.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met verzending op 4 november 2025 van de bijgevoegde (gelijkluidende) brieven aan de TK en EK inzake de aanbidding van het onderzoek met een reactie hierop (bijlagen 2 en 3).

3. Kernpunten

Wet herziening partneralimentatie

- Op 1 januari 2020 is de Wet herziening partneralimentatie in werking getreden. De wet is tot stand gekomen op initiatief van VVD (oorspronkelijk Van Oosten, later Van Wijngaarden), PvdA (Récourt, later Kuiken) en D66 (Berndsen-Jansen, later Groothuizen).
- De duur van partneralimentatie die tot dan maximaal 12 jaar bedroeg is in deze wet verkort tot de helft van de duur van het huwelijk met een maximum van 5 jaar.
- Er gelden enkele uitzonderingen in de vorm van langere termijnen voor (oudere) paren met huwelijken langer dan 15 jaar en voor huwelijken met jonge kinderen tot de leeftijd van 12 jaar. Deze termijnen bedragen (maximaal) tien jaar en maximaal 12 jaar.
- Ook bevat de wet een hardheidsclausule op grond waarvan verlenging van de alimentatietermijn mogelijk is als de beëindiging hiervan, gelet op alle omstandigheden van het geval, niet van de alimentatiegerechtigde kan worden gevergd.
- In de wet is opgenomen dat evaluatie van de wet binnen 8 jaar na inwerking zal plaatsvinden.

Verzoek EK

- Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel in de EK is vanuit de EK verzocht om bepaalde punten al eerder, 5 jaar na inwerkingtreding, te bezien.
- Deze betreffen de ontwikkeling van de economische zelfstandigheid van ex-partners (met name vrouwen), de financiële consequenties van de regeling voor het Rijk, de grensgevallen in de uitzonderingsbepalingen (m.b.t. de huwelijksduur van 15 jaar en de leeftijd van het kind van 12 jaar) en de mate waarin gebruik wordt gemaakt van de hardheidsclausule.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Datum
24 oktober 2025

Onze referentie
6851870

Inhoud onderzoek

- In het onderzoek zijn de vraagpunten van de EK onderzocht.
- Daarnaast is een reconstructie van de beleidslogica uitgevoerd ter voorbereiding van de eindevaluatie. De beleidslogica van het wetsvoorstel komt op het volgende neer. De kortere duur van de partneralimentatie vormt een financiële prikkel voor alimentatiegerechtigden om sneller tot een uitbreiding van de arbeidsparticipatie te komen. De kortere duur maakt het daarbij voor alimentatieplichtigen mogelijk sneller een nieuw leven op te bouwen en de kortere duur zorgt voor een beperking van (de duur van) conflicten tussen partijen.
- Ter voorbereiding van een betrouwbare eindevaluatie is de beleidslogica vertaald naar meetbare indicatoren met bijbehorende databronnen waarmee de indicatoren kunnen worden gemeten. Voor de tussenevaluatie is de ontwikkeling van de indicatoren voor de wetswijziging (nulmeting, cohort 2021-2019) en daarna (tussenmeting, cohort 2020-2022) uitgewerkt.

Conclusies onderzoek

- In het onderzoek wordt onder meer geconcludeerd dat de verkorting van de alimentatieduur tot nu toe geen afzonderlijke, aantoonbare versnelling in arbeidsparticipatie, arbeidsomvang of financiële onafhankelijkheid van alimentatiegerechtigden heeft opgeleverd.
- Ook zijn er (nog) geen aanwijzingen dat alimentatieplichtigen sneller financiële ruimte ervaren om een nieuw leven op te bouwen.
- Er zijn evenmin duidelijke aanwijzingen dat de verkorting van de duur heeft geleid tot hogere publieke uitgaven.
- Er is nog nauwelijks een beroep gedaan op de hardheidsclausule, waar dat wel is gebeurd, is door de rechter nog geen verlenging toegekend.
- Er zijn geen aanwijzingen dat de termijn van 15 jaar voor huwelijken van oudere echtparen te ruim of te beperkt is. De leeftijd van 12 jaar voor huwelijken met jonge kinderen is misschien te laag (opvatting literatuur).
- Het is nog te vroeg om definitieve conclusies te trekken. Voor de meeste alimentatieregelingen onder het nieuwe stelsel was ten tijde van het onderzoek de maximumduur van vijf jaar nog niet verstreken.

Aanbevelingen eindevaluatie

In het rapport worden verder enkele aanbevelingen gedaan m.b.t. eindevaluatie o.a.:

- De eindevaluatie op zijn vroegst in de tweede helft van 2028 uitvoeren in plaats van in 2027. Dit om de gehele periode van vijf jaar partneralimentatie, plus het jaar na aflopen van de maximale termijn, goed te kunnen overzien.
- De effectiviteit van de hardheidsclausule opnieuw onderzoeken, zodat ook de zaken kunnen worden meegenomen waarbij de maximale alimentatietermijn van vijf jaar is afgelopen en de effectiviteit specifiek voor grensgevallen onderzoeken.
- De wijze waarop het toetsingskader m.b.t. de hardheidsclausule door de rechter wordt toegepast bezien. Een strikte toepassing hiervan heeft mogelijk tot gevolg dat de hardheidsclausule ineffectief is om schrijnende gevallen tegen te gaan.

Reactie

- Aangegeven wordt dat u zich kunt vinden in het oordeel dat het nog te vroeg is om definitieve conclusies te trekken.
- Vermeld wordt dat het onderzoek een goede basis vormt en bruikbare instrumenten bevat voor de uit te voeren eindevaluatie.
- De aanbevelingen ten aanzien van inhoud van de eindevaluatie kunnen worden meegenomen bij de uitvoering van de eindevaluatie.
- M.b.t. tot de aanbeveling over het uitstellen van de eindevaluatie naar de tweede helft van 2028 wordt gemeld dat deze niet kan worden opgevolgd. De wettelijke evaluatiebepaling verplicht om de evaluatie binnen 8 jaar uit te voeren (dus in 2027). Een latere uitvoering vergt dan ook een wetswijziging. Het is niet realistisch dat deze wijziging voor 2027 in werking zou kunnen treden. Wel zal het WODC worden gevraagd om de evaluatie op een zo laat mogelijk moment binnen de wettelijke termijn uit te voeren. Mocht uit de eindevaluatie blijken dat deze evaluatie nog vragen openlaat, dan kan alsdan zo nodig worden gekozen voor een vervolg.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Datum
24 oktober 2025

Onze referentie
6851870

4. Toelichting

4.1. Politieke context

- De tussenevaluatie is uitgevoerd n.a.v. vragen tijdens de plenaire behandeling in de EK in mei 2019 van de toenmalige leden van Vliet (PvdA) en Bikker (CU) die bepaalde punten (zie hiervoor onder 3) eerder onderzocht wilden zien dan binnen acht jaar na inwerkingtreding.
- In juni 2025 zijn door het lid Van Nispen (SP) Kamervragen gesteld over de toen nog lopende tussenevaluatie en de nog uit te voeren eindevaluatie. In de reactie hierop (bijlage 4) is toegezegd het WODC te vragen om de onderzoeksvragen in de eindevaluatie zo mogelijk aan te vullen met onderzoek naar mogelijke afspraken tussen partijen over een afwijkende (langere) duur van de partnernalimentatie. Ook zal het WODC worden gevraagd het onderwerp co-ouderschap, indien mogelijk, te betrekken bij de uit te voeren eindevaluatie.

4.2 Krachtenveld

Afstemming heeft plaatsgevonden met DGSB/DJFC/F.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

Deze nota bevat geen informatie die niet openbaar mag worden.

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Bijlagen

1. Concept brief aan TK
2. Concept brief aan EK
3. Onderzoeksrapport
4. Kamervragen met beantwoording